

Az együttérző liberalizmus 20 pontja

Mi, magyar állampolgárok, akik az egyén szabadságában és felelősségében, az önrendelkezésben, az európai demokratikus jogrendben, a tisztességes piaci versenyben és az elesettek iránti szolidaritásban hiszünk, közös akarattal megalapítottuk a Magyar Liberális Pártot. A következő okokból döntöttünk úgy, hogy Magyarországon önálló liberális párt létrehozására van szükség:

- 1. Mert jobban hiszünk az emberben, mint az államban.** Mi, magyar liberálisok 25 éve egy olyan országot képzeltünk el, amely a mindenre kiterjedő állami kontroll helyett az egyéni és közösségi szabadságára épül. Ma is inkább hiszünk az emberi szabadságban, mint az állami gyámkodásban. Ezzel szemben állunk a szocialisták és a magyar konzervatívok meggyőződésével, akik az állam mindenhatóságát hirdetik. Tisztában vagyunk vele, hogy e meggyőződésünkkel ma kisebbségben vagyunk, de biztosak vagyunk abban is, hogy 4-500 ezer liberális magyar szavazópolgár nem maradhat liberális párt nélkül.
- 2. Mert a baloldali pártok nem képviselik a liberálisokat.** Az elmúlt években nem született meg az a párt, amelyik deklarálta a liberálisan gondolkodó, liberális elvek szerint élő emberek képviselőt tekinteni céljának. A liberális választópolgárok voksaikért ma szocialista (szociáldemokrata, keresztényszocialista és nemzetiszocialista) pártok versengenek, amelyek elfogadják ugyan néhány liberális alapvetést, de ennél jóval többet el is utasítanak. A liberálisok ma csak jobb híján, kompromisszumokat vállalva tudják támogatni valamelyik demokratikus baloldali pártot, vagy éppen a bizonytalanok milliós táborát erősítik. Többségük arra vár, hogy megjelenjen végre egy erő, amelyik kompromisszumok nélkül vállalja a liberális elvek képviselőt. Nemcsak politikai taktikai hiba, hanem történelmi bűn lenne, ha ebben a sorsdöntő választásban nem kapnának esélyt a liberalizmus képviselői, és az ország új pályára állításában nem vennék részt a liberálisok.
- 3. Mert hiszünk benne, hogy vannak emberi jogaink, azokat nem az állam adja, hanem eleve adottak.** Az elmúlt három évben radikális antiliberális fordulat történt Magyarországon. A Fidesz vezette kormány a magyar történelem két olyan politikai hagyományára épít, amelyek egyaránt a polgári szabadságjogok érvényre jutását elsődlegesnek tekintető liberalizmust tekintették legnagyobb ellenségüknek: a horthyizmusra és a kádárizmusra. A rendszerváltás óta soha ilyen messze nem volt a szabadelvű, patrióta, világra nyitott, a szabadságeszményében hívő polgárok politikai képviselője.
- 4. Mert a neohorthyizmussal és az újkádárizmussal a liberalizmus tudja felvenni a harcot eredményesen.** Ma Magyarországon az empátia, az egymás iránti tolerancia, a türelem, a pozitív emberi jogi attitűd helyett az arrogancia az úr. Horthy és Kádár atyáskodó, tekintélyuralmi öröksége helyett hazánknak Göncz Árpád vagy Vacláv Havel szabadságtisztelő attitűdjére, szelíd határozottságára lenne szüksége. Féltő, hogyha nagy tömegek politikai szolgálatát választó pártok lesznek csak a ringben egy esetleges hatalmváltás után sem változik a helyzet, az ország a folyamatos háborús hangulatban fog élni. Ennek feloldását csak egy liberális erő segetheti elő.

5. **Mert nem új SZDSZ-re van szükség, de a liberális hagyományok folytatására igen.** Éppen három éve szűnt meg politikai értelemben a rendszerváltás liberális pártja, az SZDSZ. E párt történelmi érdemeit sosem tagadjuk, de az általa megjelenített politikát befejezettek és feltámaszthatatlannak tekintjük. Nem kívánunk ugyanakkor abba a hibába esni, mint oly sokan, akik mindent elhibáztoknak tekintenek a párt történetében. Az SZDSZ a magyar rendszerváltás motorja, a 90-es évek fontos szereplője és a szellemi közélet egyik meghatározó tényezője volt. Nemcsak a jobb-, hanem a baloldali pártok között is közkeletű az a meggyőződés, hogy a rendszerváltás kudarcáért az SZDSZ és a túlzott liberalizmus tehet. Pedig ha volt baj a szocialista kormányok politikájában az az volt, hogy liberális megoldások helyett túl gyakran populista irányba mentek el, ami rövid távon talán pillanatnyi népszerűségnövekedéshez, hosszú távon azonban a bukásukhoz vezetett. Az SZDSZ pedig túl sokszor adta fel feleslegesen az elveit.

6. **Mert a liberalizmus képviselése nem folytatható ott, ahol 2010-ben abbamaradt.** Az SZDSZ képviselte korábbi liberalizmus – bár sokat tett a szegényekért és az elesettekért – nem tudta meggyőzni a társadalom jelentős részét arról, hogy e mögött az együttérzés mögött nincs értelmiségi fölény. Márpedig a liberalizmus éppen attól lehet újra életképes, hogy valóban befogadóvá válik, s a korábbiaknál jóval megértőbben kezeli az embereket. A liberális politikának ez a válfaja – nem szégyelljük kimondani – sokat tanult az „együttérző konzervativizmustól”, amelyet David Cameron pártja hirdetett meg. Szeretnénk bizonyítani: „racionalitás” mellett „érzékenység” is jellemezheti a liberális politikát.

7. **Mert nem hiszünk abban, hogy a szabadság alkotmányos vívmányai feláldozhatóak lennének bármilyen vélt vagy valós nemzeti érdek oltárán.** Ma Magyarországon a rendszerváltás legfőbb értékei, az egyéni és közösségi szabadságjogok sérülékeny, a polgárosulás megtorpant, a nyugatias szemlélet pária lett. Szükség van egy olyan erőre, amely megalkuvás nélkül képviseli a vegytiszta modern liberalizmust, a magyar szabadelvűség legszebb hagyományait integrálva. Hiszünk Kossuth Lajos, Eötvös József, Deák Ferenc, Vázsonyi Vilmos, Jászi Oszkár, Bibó István, és a rendszerváltó liberálisok, Göncz Árpád, Kis János, Tölgyessy Péter, Solt Otília és Szabó Miklós örökségében.

8. **Mert nem ellenalkotmányt, hanem tartós alkotmányosságot szeretnénk.** Hiszünk az alkotmányosság rendszerváltás kori eszméiben, de nem kívánjuk automatikusan visszaállítani a korábbi alkotmányt. Az elkövetkező évtized legnagyobb kihívása lesz egy olyan alkotmány megalkotása, melyet a többség magáénak érez. Az ellenzék kétharmados győzelme esetén sem akarunk egyoldalú ellenalkotmányt elfogadni. Ezért egy új alkotmányozási folyamatból nem a maradhat ki a jobboldal sem, még akkor sem, ha jelenleg ellenérdekelt fél. Bízunk abban, hogy az elkövetkező években a jobboldal és annak vezetői is változnak. Növelni kell a polgárok beleszólási lehetőségét a politikába, ezáltal is kiszélesítve mozgásterüket a mindenkori államhatalommal szemben. A helyi népszavazás eredményességi küszöbét jelentősen le kell szállítani, akár 25%-ra is. Csökkenteni kell az országos népszavazás tilalmi tárgyait, így az új alkotmányról is népszavazás tartandó.

9. **Mert az állami szintű döntéshozatallal szemben a helyi döntéshozatalt támogatjuk.** Ma Magyarországon a helyi társadalmat nem erősíteni, hanem gyengíteni akarják. Mi tudjuk: a legfontosabb dolgok helyben dőlnek el, olyan liberális erőre van szükség, amelyik nem akar se bal, se jobboldali szuperállamot és vissza meri adni, sőt szélesíti az önkormányzatok jogait,

kompetenciáit. A helyi polgárok közösségét jelentő települési önkormányzatoknak vissza kell adni az állam által elvett iskolákat, kórházakat, és a szakrendelőket, amennyiben a képviselő-testületek erre igényt tartanak.

10. **Mert a magántulajdon védelme az állammal szemben elsősorban a liberálisoktól várható.** Ma Magyarországon az etatista, protekcionizmussal operáló, mindent megmondó állam híveinek van csupán politikai képviselete. A személyes felelősségben, a kis államban és öngondoskodásban, és magántulajdonban hívőknek eddig nem volt politikai otthonunk. A tulajdonjog csorbítása minden esetben megbosszulja magát, vezérelje azt bármilyen magasztos cél, bármilyen emelkedett érv. Az elmúlt három év bebizonyította: nem üres liberális lózung, hogy az állam gondatlan, rossz gazda. Nincs szükség újra állami nagyvállalatokra. Ezért a jelenlegi kormány magántulajdont korlátozó kommunisztikus lépéseit minden jogállami eszközzel visszajára kell fordítani. Nemzeti érdek az öngondoskodáson és egyéni felelősségen alapuló magánnyugdíj-rendszer visszaállítása, az államosítások leállítása és a privatizáció átlátható keretek közötti beindítása.
11. **Mert ártalmasnak tartjuk az állami piaci szerepvállalását.** Ma Magyarországon a piac tisztelete és kiszámíthatósága, a szabad piac jogi garanciális keretei megszűntek. Az állam nem támogatja, hanem gyötri a piaci szereplőket, elüldözi a tőkét. Hazánk gazdasága akkor prosperált, amikor liberális recepteket követett. Így volt ez történelmi távlatban a dualizmus korszakában, és a közelmúltban is, a 90-es évek második felében. Meggyőződésünk, hogy az állam túlterjeszkedése nem jelent megoldást az ország gazdasági problémáira, sőt inkább elmélyíti azokat. Ha az állam egyszerre válik piaci szereplővé, és egyszerre tölt be piacszabályozó szerepet, az mindenképpen bizalomvesztéshez vezet. Nem az állam, hanem kizárólag a magántőke tud hatékonyan munkahelyeket teremteni, adóbevételeket termelni. Magyarországnak szabályozó államra van szüksége, amely a gazdaság szereplői számára kiszámítható, tartósan érvényes szabályokat alkot.
12. **Mert a kisebb államért cserébe kevesebb adót akarunk fizetni.** Az állami túlterjeszkedés ára, hogy Magyarország Európa egyik leginkább túladóztatott országa. Hiszünk abban, hogy a pénz mindig jobb helyen van az embereknél, mint a kormánynál. Nem tekintjük egymást kizáró fogalomnak az egyensúlyteremtést és a növekedést, nem is kívánunk rangsort megállapítani e két nemzetgazdasági célkitűzés között. A gazdasági teljesítőképességgel összhangban lévő egyensúlyi növekedést kell megteremteni, ami a fiskális stabilitást és a gazdaság bővülését egyszerre képes biztosítani. Nem az állami célok teljesítéséhez kell rendelni az adóbevételeket, hanem előbb meg kell állapítani az adószint mértékét, és a befolyt bevételekhez kell rendelni a kiadásokat. Igazságosnak és az állami működése szempontjából is átláthatónak tekintjük az egykulcsos adót, amely Magyarországon a Fidesz-kormány állításaival szemben nem valósult meg, hanem torz formájában ártalmas eszköze lett a gazdaságpolitikának.
13. **Mert rászorultsági elvű szociálpolitikában hiszünk.** Fontosnak tartjuk az állampolgári öngondoskodást, csak tudatos, a közügyek iránt érdeklődő, jövőképpel és felelősségtudattal rendelkező polgárok képesek sikeres társadalmat építeni. Ellenben nem feledkezhetünk meg a leszakadó rétegekről sem, az állam egyik legfontosabb feladata, hogy az oktatási és a szociális rendszer segítségével esélyegyenlőséget teremtsen. Csak rászorultsági alapú szociálpolitikát tartunk elfogadhatónak, minden alanyi jogú juttatás a valóban rászorulóktól von el pénzt.

14. **Mert a munkahelyteremtést nem az államtól reméljük.** Hisszük, hogy négymillió létminimum alatt élő állampolgárral nem lehet stabil demokráciát építeni, ugyanakkor ellenezzük a modern rabszolgaság közmunkaprogramokban újjáéledő intézményét. A közfoglalkoztatás nem vezeti vissza a leszakadó rétegeket a munka világába, ellenben kiszolgáltatottá teszi az embereket. Csak a kiszámítható, befektetés-ösztönző gazdaságpolitika teremthet munkahelyeket. A leszakadó térségekben befektető vagy tartósan rászorulókat foglalkoztató magáncégeket az állam az adórendszeren keresztül ösztönözheti, de csak világos és átlátható szabályok mentén.
15. **Mert bújtatott tandíj és vizitdíj helyett átlátható, mindenki számára megfizethető részfinanszírozást akarunk.** Az életminőség biztosítását és javítását a korábbi kormányzatok főként jóléti eszközökkel kívánták megvalósítani, s ennek árát az adórendszeren keresztül finanszírozták. Mi tisztában vagyunk azzal, hogy a legtökéletesebb gazdaságpolitika sem képes önmagában „jó életet” teremteni, a jogállamiság helyreállításán, a gazdaság beindításán túlmenően is van teendőnk e téren. De ez nem az állami osztogatás bővítése, hanem az egészségügy, az oktatás és a szociálpolitika alrendszerének liberális alapú újratervezésével érhető el. Meggyőződésünk, hogy az állampolgárokat kiskorúnak néző, a ma is létező tandíj, ápolási és vizitdíj létét szómágiával eltagadó finanszírozási modellek helyett világos és átlátható részfinanszírozást kell létrehozni, ahol mindenki hozzájárul az állam által biztosított szolgáltatások költségeihez. Az állam dolga az, hogy szociális eszközökkel biztosítsa, hogy a rászoruló is hozzájussanak az életminőséget hosszú távon javító állami szolgáltatásokhoz.
16. **Mert az iskolát vissza kell adni az iskolapolgároknak.** Ahhoz, hogy gyermekeink ne a menekülés óhajával cseperedjenek fel, hanem büszke, okos magyarként legyenek sikeresek itthon vagy máshol, radikális változásra van szükség az iskolarendszerben. Nem egyszerűen el kell törölni azokat a bornírt szabályokat, amelyeket a jelenlegi kormány bevezetett, hanem visszafordíthatatlan erővel kell érvényesíteni azt a szabályt, hogy az iskola: az iskolapolgároké. Szülő, gyermek és tanár szerves közösségének kell kialakítani autonóm módon a számukra legsikeresebb modellt. Az állam nem tehet különbséget iskolák között azon az alapon, hogy kormány szerv, civil szervezet vagy egyház a fenntartójuk. Súlyos hibának tartjuk a közoktatás centralizációját, a szakképzési rendszer lezüllesztését és a felsőoktatás kivézetését. Sehol a világon nem működik önfenntartó felsőoktatás, de minden oktatásra fordított adóforint többszörösen megtérül, és a válságból kivezető út a humántőke intenzív fejlesztésén keresztül vezet.
17. **Mert nincs szükség állami kultúrpolitikára.** Magyarország, amely évtizedeken át büszke volt tudósaira és művészeire, ma elüldözi a tudást és a kultúrát. A kutatásfejlesztés, a tehetségek felemelése, az alternatív kulturális élet elszorítása állami programmá vált. A különböző szocialista erőknek sem személyes kötődésük, sem elkötelezettségük nem lesz mindezen értékek felélesztésére. Újra kell teremteni a tudományos és kulturális élet autonóm intézményeit, hogy a tudósok és művészek maguk dönthessenek a tudomány és művészet stratégiai kérdéseiről. Az állam dolga itt is csak a szabályozás lehet, és annak biztosítása, hogy a tudományos és kulturális javak minél több állampolgárhoz eljussanak.
18. **Mert nem hiszünk abban, hogy az államnak joga van beleszólni az egyének és családok magánéletébe.** A szabadság durva megsértése, ha bármely kormány kiterjesztheti épp aktuális

értékrendjét az ország egészére. Elutasítunk minden olyan törekvést, mely az egyéneket aszerint kívánja jogilag megkülönböztetni, hogy házaságban élnek-e, milyen a nemi orientációjuk, vagy vállalnak-e gyermeket vagy sem. Két egymást szerető, egymásról gondoskodó ember szabad akaratából döntheti a hagyományos családi vagy élettársi forma között. Az állam egyiket sem preferálhatja a másik kárára, és nem diszkriminálhat.

19. **Mert alapvető cél az egyház és állam teljes körű szétválasztása.** Ma Magyarországon nincsen hiteles képviselője a lelkiismereti- és életmódszabadságnak, ha nem teszünk ellene, lassan egy hipokrita kultúra lesz a kurrens. Mindenki számára biztosítani kell a vallás szabad megválasztásának és gyakorlásának a jogát. Az egyházak létéről, vagy nem létéről ne a parlament, hanem a független bíróság döntsön! Az egyházak oktatási, szociális és egészségügyi szerepvállalása hasznos és támogatandó, de nem kaphatnak többlet jogosítványokat és plusz forrásokat a többi civil szervezethez (alapítványokhoz, egyesületekhez) képest. Hitéleti tevékenységet viszont semmilyen körülmények között nem támogathat az állam. Az államnak ugyanakkor nincs joga kikötni, hogy egy egyház nem politizálhat, mert ez a szólásszabadságot sérti.

20. **Mert állami befolyástól mentes, szabad sajtót akarunk.** Sajtószabadság és a véleménynyilvánítás szabadsága a demokrácia-felfogásunk két központi eleme. Ezt a két alapjogot csorbítja a jobboldali többség által az országra oktroyált alkotmány, és az az alapján működő médiatörvény. A kormány propagandaeszközzé silányította a közmédiaokat, a megmaradt független vagy ellenzéki médiumokat pedig folyamatosan sakkban tartja. Történelmi hiba lenne, hogy egy kormányváltás esetén egy baloldali kormány csak a média kulcsembereit cserélné le, de a sajtószabadságot korlátozó struktúra megmaradna. Ezért a Médiatanács és a Médiahatóság mellett a ma közmédiának nevezett állami média felszámolását tekintjük célunknak. Az állam feladata csak a szabályozás, a tisztességes verseny felügyelete lehet. Meg kell szüntetni a politika helyi médiába való beavatkozási lehetőségeit is, úgy, hogy az önkormányzati fenntartású médiumok főszerkesztői csak súlyos törvénysértés esetén legyenek felmenthetőek az állásukból.

Legyen szabadság, egyenlőség és testvériség!

Budapest, 2013. április 27